

Verslag project Moerdijk Kierenjacht

(tot 31-10-2023)

Opzet

Gemeente Moerdijk wil dat inwoners stap voor stap hun woning verduurzamen om uiteindelijk alle woningen klimaatneutraal te verwarmen. De focus ligt hierbij op energiebesparing. Eerst door kleine maatregelen en duurzaam gedrag, gevolgd door grotere maatregelen om de warmtevraag verder te minimaliseren. Het nemen van kleine stappen helpt de bewoner om deze bewonersreis naar aardgasvrij te doorlopen. Dit project richt zich met name op de eerste stappen van de bewonersreis: Activeren en Inzicht geven.

Doel

(8-12-2022)

Gemeentebreed aanbod ontwikkelen voor inwoners voor ondersteuning met de eerste stap in de bewonersreis. De focus is op inzicht krijgen in de kierdichtheid van de woning en maatregelen nemen om de kierdichtheid te vergroten en zo de 'basis op orde' te krijgen.

Actief betrokkenen

Chico Kablau
Dimp Rubbens en Ton Haverkamp
Kristel Mooij
Derk Hueting

Gemeente Moerdijk
bestuur Energiek Moerdijk
projectleider Energie A16
inhoudelijk expert Energie A16

Lekcheck team:

Peter van Ginneken, Gerrit de Vos, Michiel van Veen, Geert Knook, Dimp Rubbens, Ruben Oliemans (energiestudent), Ad Bruijns, Harry de Rond en Hans van Suylekom

Aantal woningen

Er zijn 35 woningen onderzocht met een lekcheck.

Acties

- Met behulp van lekchecks de kierdichting van woningen verbeteren, het energieverbruik verminderen en het comfort vergroten.
- We hebben energiecoöperatie Energiek Moerdijk gevraagd om hun aanbod uit te breiden met een lekcheck/blowerdoortest.
- Er is een team opgezet dat de lekcheck bij inwoners uitvoert.
- We hebben veel voorkomende 'energielekken' in verschillende type woningen in kaart gebracht om effectief kieren te kunnen dichten.
- We hebben inwoners geactiveerd aan de slag te gaan met kierdichting en, in meer algemene zin, te starten met de bewonersreis naar aardgasvrij.

- Verkennen wat werkt en wat niet werkt (zie leervragen).
- Ervaring opdoen voor de uitvoering van de Transitie Visie Warmte en de Wijk Uitvoeringsplannen.

Actief helpen met kierdichting is niet gelukt

Na de lekcheck wilden we bewoners actief gaan helpen met kierdichting. Dat is helaas niet gelukt. We merkten dat het vinden van betrouwbare, actieve lekcheckers al veel tijd vroeg en dat er geen ruimte was voor extra werk. De keuze voor kierdichting was ook niet duidelijk bij de gemeente. In plaats daarvan hebben de woningeigenaren een klushulplijst gekregen, met de meest voorkomende klussen en hoe deze zijn op te lossen.

Leervragen

1. *Hoe komen we tot een lokaal aanbod van lekcheckers?*

- Vanwege de samenwerking met Energiek Moerdijk konden we enthousiaste energiecoaches omscholen tot lekchecker. We merkten dat niet iedere vrijwillige energiecoach zich de lekcheck even makkelijk eigen maakt. Gemiddeld zijn hier zo'n vier tot zes lekchecks voor nodig. De frequentie waarop lekchecks elkaar opvolgen spelen hierin ook een rol. Een vrijwilliger leert het snelst als hij/zij in korte tijd meerdere lekchecks kan uitvoeren.
- Niet alle energiecoaches zien zichzelf als lekchecker. De energiecoach voert een informatief gesprek met de bewoner aan de keukentafel, als lekchecker beweeg je je fysiek door de woning en ga je samen met de bewoner 'op onderzoek uit'. Het is belangrijk om te kijken of het uitvoeren van de lekcheck ook bij de energiecoach past.
- Energiecoaches van Energiek Moerdijk werken gemeentebreed. In dit project was dat niet anders. Lekcheckers ervaren het reizen tussen de dorpen als prettig. Ze zien zichzelf als dorpen-verbinders.
- We hebben ook online lekcheckers geworven, maar dat bleek niet effectief. Het werven binnen een warm netwerk is veel effectiever.
- Ook is onderzocht of het lekcheck-team is te versterken met mensen die van hun werkgever 'maatschappelijke-uren' mogen inzetten tijdens het werk.
 - KANS: gemakkelijk nieuwe enthousiaste mensen.
 - RISICO: Het duurt even voordat iemand de lekcheck zelfstandig kan uitvoeren, met een wisselende pool moet er dus wel altijd een ervaren lekchecker aanwezig zijn.
 - We konden dit helaas niet testen omdat een betrokken werkgever van visie veranderde.

2. *Vrijwilligers versus professionele lekcheckers*

De lekcheck kan door een vrijwilliger worden uitgevoerd.

Voordelen:

- Lage kosten.
- Vrijwilligers kunnen alle tijd nemen die ze willen, werken niet op de klok. Hierdoor voelen inwoners zich wellicht extra gezien en gehoord.

Nadelen:

- Het is soms lastig om de planning rond te krijgen omdat het vrijwilligerswerk blijft.
- Een lekcheck kost twee tot drie uur tijd en dat is veel gevraagd van een vrijwilliger. Zeker als je ze eens per week of twee weken wilt inzetten.
- Het werk moet leuk blijven. Het voelt niet fijn om dingen te vragen aan een vrijwilliger waar deze zich niet enthousiast over voelt.

3. *Hoe borgen we de continuïteit van het aanbod?*
 - De grootste vraag lijkt nu: "Hoeveel geld gaat het kosten en wegen dit op tegen de acties die de woningeigenaar onderneemt?" Omdat een lekcheck veel tijd vraagt, is het inzetten van professionals kostbaar. Daarbij is het de vraag of mensen bereid zijn om voor een lekcheck te betalen. Door te werken met vrijwilligers druk je de kosten. Op dit moment ontbreekt het inzicht of mensen daadwerkelijk hun huis aardgasvrij gaan maken na een lekcheck.
4. *Wat werkt het beste: een aanbod gemeentebreed of per kern? Of een combinatie van beide?*
 - In Moerdijk werkten we gemeentebreed, dit ging goed. Zo voorkom je dat er één dorp wordt 'voorgetrokken'.
5. *Hoe benut en deel je de kennis die de lekcheck oplevert op straatniveau, wijkniveau of corporate niveau?*
 - Op deze vraag hebben we nog geen antwoord aangezien de huizen sterk van elkaar verschillen. Zelfs huizen die in serie zijn gebouwd, zijn in de loop der jaren steeds meer van elkaar gaan verschillen door verbouwingen, verbeteringen en andere keuzes die de bewoners hebben gemaakt.
6. *Hoe activeer (en verbind) je bewoners om de kierdichtheid te verbeteren en de bewonersreis te doorlopen?*
 - De lekcheck zet mensen 'aan'. Door te voelen waar het kiert, word je bewust van de verbetermogelijkheden. Dit zet aan tot actie.

Opmerkelijk...

- '..Trouwens, ben aan het verbouwen en heb momenteel geen voorgevel, is dit een probleem voor de lekcheck van morgen?'
- 'Kunnen de kinderen, honden en katten binnen blijven tijdens de lekcheck, of is de wind dan te krachtig?'
- Onverwacht succes: na een oproep van de gemeente kregen we in een week tijd ruim dertig aanvragen voor een lekcheck binnen!

Resultaten enquête na afronding lekcheck

De deelnemers hebben na afloop een vragenlijst ingevuld over hun ervaringen. 18 van de 35 beantwoordden onze vragen (51% respons). Bijna iedereen vindt dat hij/zij meer inzicht in de woning heeft gekregen en 12 van de 18 eigenaren geeft aan dat hij/zij dankzij het onderzoek weet wat hij de komende jaren met zijn woning wil gaan doen.

Bewoners zijn heel enthousiast over de lekcheck. De meeste mensen melden zich aan omdat ze willen weten of ze al goed bezig zijn met het verduurzamen van de woning (deze bewoners zijn dus al geïnteresseerd en bezig). Anderen verlangen een lagere energierekening of meer comfort. Maar er zijn ook bewoners die zich vooral uit nieuwsgierigheid aanmelden.

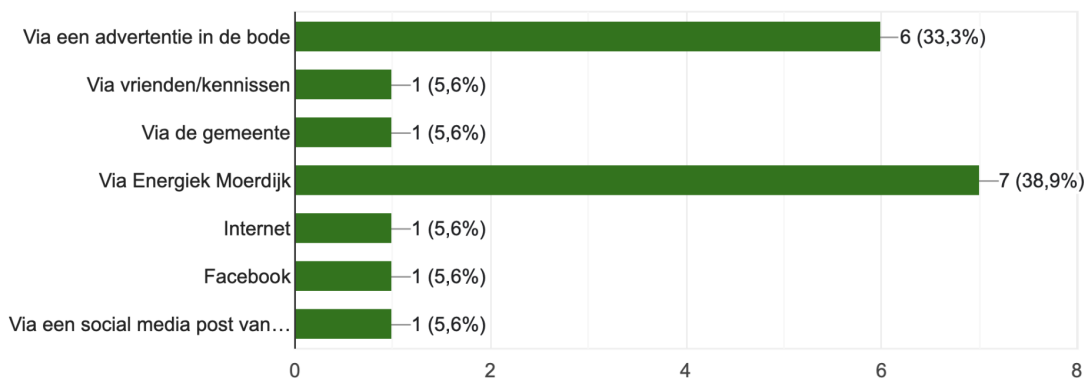
Mensen ervaren het bezoek heel positief, en zijn te spreken over de deskundigheid van de lekcheckers.

De meeste mensen geven aan de tips rondom mogelijke verbeteringen het meest waardevol te vinden. Na afloop van de lekcheck gingen ze met name aan de slag met kierdichting en sommige respondenten hebben ook grotere isolatie stappen genomen, zoals het plaatsen van dubbelglas. De belangrijkste redenen om nog niet aan de slag te gaan, blijken tijdgebrek, andere prioriteiten en het zelf niet kunnen uitvoeren van de verbeteringen.

Feedback Lekcheck

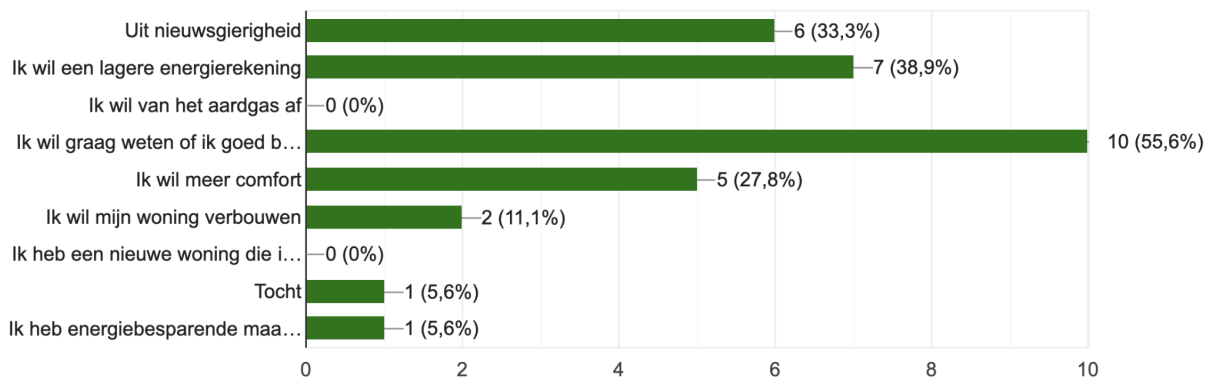
Hoe heb je over het project gehoord? (meerdere antwoorden mogelijk)

18 antwoorden

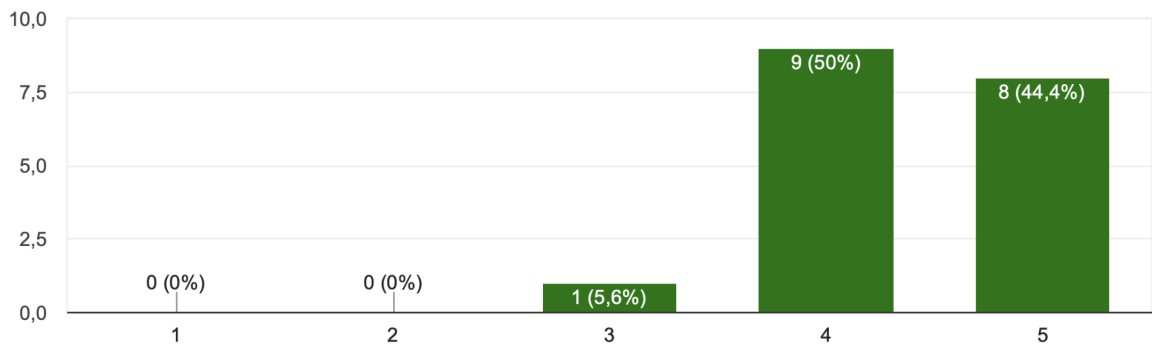
Waarom heb je je aangemeld? (meerdere antwoorden mogelijk)

18 antwoorden

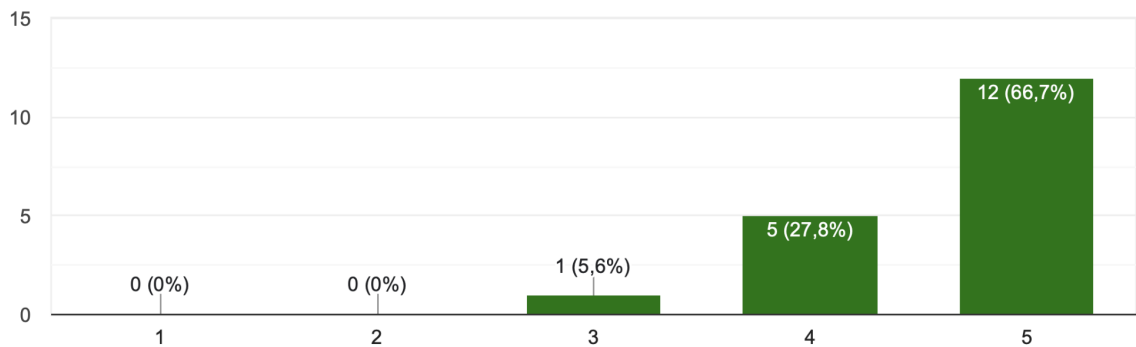
Wat vond je van de deskundigheid van degene die jouw woning onderzocht? (Schaal van 1 tot 5, waarbij 1 = Zeer Slecht, 5 = Uitstekend)

18 antwoorden

Hoe heb je het bezoek ervaren? (Schaal van 1 tot 5, waarbij 1 = Zeer Slecht, 5 = Uitstekend)

18 antwoorden

Wat vond je het meest waardevol aan het bezoek? (een aantal voorbeelden)

- "De praktische tips"

- "Leren waar de tochtgaten zitten"
- "Lekkage op plekken die ik nooit had kunnen bedenken"
- "Het zichtbaar maken van waar wij nog verbeteringen kunnen realiseren."
- "Gesprek over eventuele verbeteringen die op het gebied van ventilatie nog zijn te behalen."

Heb je stappen ondernomen na ons bezoek? Zo ja welke?

- "nieuwe cv en folie achter de cv"
- "Kieren gekit"
- "Grote lekkages gelijk verholpen, kleine lekkages worden binnenkort afgekit."
- "Tochtstrippen en folie"
- "Nieuwe kozijnen met hr++ glas, dilatatie voegen dicht kitten"

Als je (nog) geen actie hebt ondernomen, wat is dan de belangrijkste reden?

- "Omdat ik het niet zelf kan en iemand moet inhuren"
- "Ik ben de plannen nog aan het uitwerken"
- "Tijdgebrek"
- Druk met andere zaken en vakantie.

